

Veterinarski nasveti za junij 2014 – »vampirске« varoje že na pohodu

Mira Jenko Rogelj, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si

Zaradi tople zime je aktivno zaleganje v čebeljih družinah nenehno in hitro napredovalo. Ob pogostih izletih ob otoplitvah smo zaskrbljeno opazovali povečano dejavnost delavk, saj smo se bali posledic. Sredi cvetočega maja v letu 2014 nam vreme vse pogosteje nagaja. Hladna deževna obdobja od druge polovice aprila do sredine maja je spremljal sneg skoraj do nižin. Številni izleti čebel so se zato končali z neuspešno vrnitvijo v njihove panje. Precejšnji deli zalege na obrobju gnezda so zaradi prezgodnje širitve prostora ostali brez ustrezne toplote.

Povečana navzočnost kužnih klic posameznih boleznih zalege povzroči **izbruh boleznih najprej pri neoskrbovani zalegi**. Zgodaj spomladi nas je že presenetilo nekaj primerov **hude gnilobe čebelje zalege**. Poleg klasične **prehlajene zalege** smo našli tudi zgodnje pojave **mešičkaste zalege**. Za odstranitev ugotovljenih povzročiteljev boleznih je v nadaljevanju čebelarjenja najpomembneje izvajati že velikokrat opisana navodila za razkužitev čebelarstva in zagotoviti optimalne razmere za vzrejo družin.

Posledice podnebnih sprememb se pri naši avtohtoni vegetaciji vse pogosteje kažejo kot **manj zanesljivo medenje**. Zaradi hitro se spreminjajočih obdobjih z visokimi nihanji temperature, zlasti med intenzivnim razvojem zalege, se v zadnjih letih pojavlja **nezadostna oskrba čebel**. Kljub polnemu cvetenju sadnega drevja in grmičevja so letos **čebele v večjem delu države trpele za lakoto**. Bolj ali manj brezpašno obdobje se od aprila podaljšuje celo v junij.

Družine, ki junija ne bodo primerno oskrbljene s kakovostno hrano, ne bodo mogle ustvariti primerne podlage za začetek poznopoletne priprave na uspešno prezimovanje. Ker vam najustreznejša navodila za zadovoljitev osnovnih potreb čebeljih družin v določenem obdobju lahko poda območni terenski svetovalec JSSČ, ki najbolje pozna celostne razmere na vašem območju, zavrtite telefonsko številko najbližjega svetovalca in se dogovorite za njegov obisk.

Marsikje povzročajo preglavice tudi **ropanja**, in to ne samo med družinami, ampak tudi med posameznimi stojišči. To je lahko zelo nevarno za ohranitev zdravja čebel na posameznem območju, še posebej, ker ob pregledih v zaprtih kužnih krogih dobivamo zapoznele informacije o **zimskem propadu čebeljih družin** in o tem, da so jih čebelarji zgodaj spomladi nadomestili z novimi družinami, ki so jih po večini kupili **brez potrdil o zdravstvenem stanju**. Med temi družinami so bile, žal, tudi obbolele za **hudo gnilobo čebelje zalege**.

S podobno hitrostjo kot čebelje družine se letos razvijajo tudi **varoje**. Ob **aprilskih preiskavah** prvih vzorcev pokrite trotovske zalege na posameznih stojiščih je bila že **potrjena prekoračitev praga škodljivosti**. Zato čebelarje **opozarjamo na izvajanje temeljnih korakov pri nadzoru družin**, na podlagi katerih bodo **prepoznali nujnost junijskega ukrepanja proti varojam**. Previsoka začetna populacija varoj pri nekaterih izzumljenih družinah je že v **sredini maja** povzročila **predčasno umiranje poškodovanih čebel**.

Preglednica: **Temeljni elementi kontrole ogroženosti čebeljih družin**

Metoda	Alarm junija	Prva pomoč
opazovanje čebel pred žrelom	apatične, poškodovane čebele z nekoordiniranim gibanjem	- glede zatiranja poiskati pomoč pri veterinarski službi NVI - glede izvedbe biotehnoloških ukrepov poiskati pomoč pri terenskem svetovalcu JSSČ
pregled najmanj 100 trotovskih ličink z vijoličnimi očmi	≥ 4 varoje / 100 ličink	
varoje opažene na mladih čebelah v gnezdu	≥ 1% okužba	
ugotavljanje naravno odmrlih varoj v drobirju	≥ 3 varoje / dan	
Junija izvajamo nujno interventno zatiranje varoj samo v tistih družinah, v katerih je ogroženost čebel na stopnji alarma.		

Pregled testnega vložka na varojo (foto: M.Jenko)

Preiskava trotovske zalege na varojo (foto: M.Jenko)